

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/49/2025
Identifikačné číslo spisu:	8821201955
Dátum vydania rozhodnutia:	27.05.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8821201955.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a členov senátu JUDr. Jozefa Zlochu a JUDr. Viery Nevedelovej, v spore žalobcu: Mesto Vranov nad Topľou, Vranov nad Topľou, Dr. C. Daxnera 87/1, IČO: 00 332 933, zast. advokátom JUDr. Ing. Michalom Plentom, so sídlom Vranov nad Topľou, Sídlisko Okulka 19/42, proti žalovaným: 1/ E. L., nar. J., X., 2/ F. L., nar. J., X., zastúpenej advokátom Mgr. Františkom Chocholom, so sídlom Vranov nad Topľou, Kalinčiakova 10, o vypratanie nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 3C/30/2021, o dovolaní žalovanej 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 20. júna 2024 sp. zn. 8Co/18/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalobca m á voči žalovanej 2/ n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 24. augusta 2022 č. k. 3C/30/2021-53 uložil žalovanému 1/ a žalovanej 2/, aby do 30 dní od právoplatnosti rozsudku spoločne a nerozdielne vypratali a odovzdali byt žalobcovi, a to byt č. XX, vchod č. X, poschodie č. X, v stavbe súp. č. XXX/XX, na ulici Y, stavba zapísaná na LV č. XXXX, pre katastrálne územie X.. Zároveň žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu, ktoré sú žalovaní 1/ a 2/ povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne.

1.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobca a žalovaní uzavreli nájomnú zmluvu na dobu určitú od 1. januára 2021 do 30. júna 2021 a po uplynutí dohodnutej doby nájmu dobrovoľne byt č. XX vchod X, na ulici Y. vo X. nevypratali a naďalej ho užívajú. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že žalovaní 1/ a 2/ riadne a včas neplnili svoju povinnosť ohľadom platenia nájomného a zo strany žalobcu nedošlo k uzatvoreniu ďalšej nájomnej zmluvy so žalovanými 1/ a 2/ ohľadom užívania predmetného bytu. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na to, že na pojednávaní konanom dňa 14. februára 2022 žalovaní uviedli, že sa snažia platiť nájomné, avšak niekedy im to nevychádza, a preto požiadali súd o lehotu na usporiadanie celej veci. Na ďalšom pojednávaní dňa 24.

augusta 2022 žalobca vo vzťahu k žalovaným naďalej evidoval dlh z titulu nájomného. Keďže si žalovaní neplnili svoje povinnosti týkajúce sa riadneho a včasného platenia nájomného a náhrad spojených s užívaním bytu, zo strany žalobcu už nedošlo k uzatvoreniu ďalšej nájomnej zmluvy.

1.2. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 685 ods. 1, § 710 ods. 1, 2 a § 712a ods. 9 veta prvá a § 686 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“). Vychádzajúc z týchto zákonných ustanovení konštatoval, že žaloba žalobcu je dôvodná, a preto jej vyhovel.

1.3. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a úspešnému žalobcovi priznal voči neúspešným žalovaným nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

2. Krajský súd v Prešove rozsudkom z 20 júna 2024 č. k. 8Co/18/2023-129 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) v spojení s opravným uznesením z 27. februára 2025 č. k. 8Co/18/2023-188 rozhodol o odvolaní žalovaných 1/ a 2/ tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (výrok I.) podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovaným 1/ a 2/ v rozsahu 100 % s tým, že o výške týchto trov rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (výrok II.).

2.1. Odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie správne aplikoval príslušné právne predpisy, z ktorých vyplýva, že ak bol nájom bytu dohodnutý na určitý čas, zanikne uplynutím tohto času a v takomto prípade nemá nájomca právo na bytovú náhradu. Z nájomnej zmluvy vyplýva, že žalovaní sú povinní platiť nájomné a náklady spojené s užívaním bytu. Splnenie tejto povinnosti nemožno hodnotiť tak, ako to uviedli žalovaní, teda že žalobca pri krátkodobých nájomných zmluvách občanov mesta privádza do neistoty, aby v prípade omeškania s platením nájomného mal možnosť žiadať nájomcu o vypratanie bytu.

2.2. Odvolací súd reagujúc na odvoláciu argumentáciu uviedol, že žalobca iba žiada splnenie povinností, ktoré boli žalovaným nepochybne úplne známe už pri uzavretí nájomnej zmluvy, pričom v tom čase mali žalovaní už všetky deti, a hlavne s ohľadom na túto skutočnosť, bolo ich základnou povinnosťou v zmysle Zákona o rodine, ktorý sami citujú, zabezpečiť deťom výživu, teda aj primerané materiálne podmienky, ktoré spočívajú o. i. hlavne v zabezpečení bývania. Žalovaní citovali viacero rozhodnutí, resp. zákonných ustanovení, z ktorých má pre nich vyplývať právo, aby obývali predmetný byt bez právneho titulu, teda bez platnej nájomnej zmluvy. Taktiež poukázali na to, že žalobca si je vedomý tejto situácie, a s takýmto stavom plne súhlasí. Toto vyjadrenie žalovaných ale odvolací súd neakceptoval, pretože žalobca určite nevyjadril súhlas s takýmto stavom, o čom svedčí minimálne podanie žaloby v tejto veci, pričom tak ako uviedol vo svojich vyjadreniach, so žalovanými mal dlhodobý problém z hľadiska ich platobnej disciplíny, keďže v roku 2019 meškali so 4 platbami, v roku 2020 so 7 platbami a v roku 2021 už s 10 platbami.

2.3. Odvolací súd mal zároveň za to, že pokiaľ by žalovaní mali uhradený dlh z titulu nájomného, tak by túto skutočnosť súdu nepochybne oznámili, resp. v prípade pokiaľ by bol dlh uhradený, žalobca by pravdepodobne zvažoval možnosť predĺženia zmluvy a späťvzatia žaloby, avšak vzhľadom na dlhodobé neplnenie povinností z ich strany nemožno žalobcovi vyčítať, že pristúpil k legitímnemu kroku spočívajúcemu v podaní žaloby na vypratanie predmetného bytu. Odvolací súd sa stotožnil s názorom žalobcu, že sa jedná o jeho legitímne konanie, a to aj s poukazom na množstvo ďalších záujemcov o mestské sociálne byty, u ktorých možno predpokladať plnenie si svojich povinností.

2.4. Ak žalovaní poukázali na aplikáciu § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a skutočnosť, že ich prípad je prípadom hodným osobitného zreteľa, odvolací súd nespochybnil, že výkon práv a povinností nie je bezhraničný a má svoje limity, ale nemožno hodnotiť ako nelegitímne a rozporné s dobrými mravmi, pokiaľ sa subjekt v prípade nedobrovoľného splnenia povinností domáha svojich práv, napr. aj podaním žaloby tak, ako je to v tomto prípade, za stavu, keď zákon umožňuje dojednanie nájomnej zmluvy na

určitý čas. Odvolací súd nespochybnil špecifickú situáciu žalovaných, aj s ohľadom na počet ich detí, navyše s tým, že chorý syn je odkázaný na celodennú starostlivosť matky, avšak nie je vylúčené, že možno aj niektorí zo žiadateľov o pridelenie bytu sú v podobnej, možno aj horšej situácii. Aj keď je právo na bývanie jedným zo základných práv fyzickej osoby, musí byť aj toto právo určitým spôsobom zákonne regulované, pričom žalovaní mali podľa názoru odvolacieho súdu dostatočný časový priestor na to, aby si svoje povinnosti, hoci aj dodatočne splnili, pričom tak ako uviedol samotný žalobca, žalovaní môžu využiť možnosti, ktoré im poskytuje štát formou rôznych príspevkov, resp. ktoré im poskytujú aj iné organizácie. Navyše, pokiaľ sa žalovaná 2/ vyjadrila, že jej manžel pracuje v zahraničí, tak sa dá predpokladať, že v zahraničí pracuje práve z dôvodu dosiahnutia vyššieho príjmu, než by bol príjem, ktorý by dosahoval na Slovensku a pri nájomnom vo výške 114 eur mesačne je skutočne možné takéto sociálne nájomné pravidelne uhrádzať a pokiaľ tak žalovaní nekonali, vystavili sa dôvodnému riziku nepredĺženia nájomnej zmluvy. Je logicky akceptovateľné, že žalobca takýmto nájomníkom zmluvu nepredĺži a žiada ich o vypratanie bytu, aby ho mohol poskytnúť nájomcom, ktorí si takéto bývanie budú viac „vážiť“.

2.5. O trovách odvolacieho konania súd rozhodol podľa § 396 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešným žalovaným. Odvolací poukázal na to, že žalovaní aj keď žiadali rozhodnúť o trovách konania podľa § 257 CSP z dôvodu ich nepriaznivej sociálnej situácie, tak v tomto ohľade neunesli dôkazné bremeno na preukázanie týchto skutočností a za týchto okolností, keď iba tvrdili nepriaznivú sociálnu situáciu, odvolací súd nemal podklad pre prípadnú aplikáciu ustanovenia § 257 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná 2/ (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, pričom označila dovolací dôvod podľa § 421 písm. f) CSP (správne § 420 písm. f) CSP - pozn. dovolacieho súdu).

3.1. S rozsudkom krajského súdu dovolateľka nesúhlasila a mala za to, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia.

3.2. S prihliadnutím na evidentnú kolíziu dvoch ústavne garantovaných práv, zotrvanie žalobcu na nároku na vypratanie bytu nemal súd považovať za dôvodné, s prihliadnutím na rozpor ústavného princípu práva na ochranu obydlia a súkromia u žalovaného (čl. 21 ods. 1, 19 ods. 2 Ústavy SR), s ústavným a zákonom podloženým právom na ochranu majetku žalobcu (čl. 20 ods. 1 ústavy SR, § 123 a nasl. OZ). Vlastník (žalobca) má právo so svojím majetkom, bytom, disponovať. Na druhej strane stojí právo žalovaných na ochranu obydlia, pričom v konaní bolo preukázané, že iné obydlie nemajú a skončili by so 6-timi maloletými deťmi bez bývania, „na ulici“.

3.3. Dovolateľka zdôraznila, že pri rozhodnutí súdu bolo potrebné vziať do úvahy princíp proporcionality. Pri dlžnej sume 417,87 eur (a to ku dňu 24. augusta 2022) nie je možné konštatovať, že výška takéhoto dlhu žalovaných za užívanie bytu by bola proporcionálna s tým, aby mali prísť o obydlie, kde bývajú so 6-timi maloletými deťmi, pričom dlh samotný nebol dôvodom podania žaloby na vypratanie. Aj keď strata obydlia, resp. právo na obydlie nie je absolútne nedotknuteľné a pokiaľ je tento proces podrobený súdnej kontrole, nie je to ani v rozpore s právom EÚ, no odvolací súd v rámci vysporiadania sa s podaným odvolaním nedostatočne poskytol odpovede na dôvody v ňom uvedené. Rovnako nevzal do úvahy, pri zhodnotení podľa testu proporcionality, akým spôsobom prispeli k vzniknutej situácii strany sporu, teda, že nielen žalovaní zapríčinili situáciu, ktorá vznikla neuzavretím nájomnej zmluvy, nakoľko to je dôvodom, pre ktorý žalobca požaduje vypratanie bytu.

3.4. Dôvodom nepokračovania v nájomnom vzťahu nie je až tak neuhradenie nájomného, resp. platieb spojených s užívaním bytu. Bolo jednoznačne preukázané, že v predmetnom byte nebývajú len žalovaní, ale aj ich 6 maloletých detí. Odvolací súd na túto skutočnosť síce poukázal, ale riadne sa s ňou nevysporiadal v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia (s prihliadnutím k testu proporcionality).

3.5. Je nanajvýš zrejmé, že v prejednávanej veci dochádza ku kolízii Ústavou Slovenskej republiky garantovaných práv, a to práva žalovaných na ochranu obydlia zaručeného čl. 21 Ústavy Slovenskej republiky, či čl. 8 Dohovoru a na druhej strane práva žalobcu na ochranu majetku. Nakoľko platí zásada iura novit curia, v rámci podaného odvolania sa odvolací súd nedostatočne, resp. vôbec nevysporiadal s touto kolíziou, ale iba lakonicky preferoval vlastnícke právo žalobcu. Rozsudok odvolacieho súdu je tak v naznačenom smere nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, a teda došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pretože vyriešenie tejto otázky je pre posudzovaný prípad vecou zásadnou.

3.6. Poukazujúc na rozsudok ESLP v prípade Stanková proti Slovenskej republike č. 7205/02, v prípade Čosić proti Chorvátsku (č. 28261106) a rozsudok Komory z 18. júla 2013 vo veci Brežec proti Chorvátsku (sťažnosť č. 7177/20 0) dovolateľka uviedla, že odvolací súd, resp. aj súd prvej inštancie sa vo svojom rozhodnutí pri posúdení otázky, ktorej strane sporu v konkrétnom prípade poskytnúť ochranu, nedostatočne zdôvodnili, prečo má mať prednosť ochrana vlastníckeho práva pred právom na rešpektovanie obydlia, a neurobili v zmysle ich povinností všetko pre nájdenie spravodlivého riešenia, resp. nedostatočne odôvodnili svoje právne závery.

3.7. Dovolaťka navrhla, aby najvyšší súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie; uplatnila nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu dovolateľky uviedol, že popiera skutkové tvrdenia, ako aj právnu argumentáciu uvádzanú v dovolaní, rozhodnutie prvoinštančného a odvolacieho súdu v celom rozsahu považuje za vecne a právne správne. Navrhol dovolanie zamietnuť v celom rozsahu a uplatnil nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 % proti žalovanej strane.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP, ďalej aj „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej 2/ je potrebné zamietnuť.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

9. Dovolať vyvodzoval prípustnosť dovolania predovšetkým z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sú nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane,

aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9.3. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Žalovaná 2/ v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP v dovolaní namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené (nepreskúmateľné).

11. K námietke nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosti) rozsudku odvolacieho súdu považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), aj z rozhodnutí ústavného súdu vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový (skutočný) stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné (arbitrarne), neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov.

11.1. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať aj v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom rámci, ktorý predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11).

11.2. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254 - B, str. 49, § 30). Inak povedané judikatúra ESLP nevyžaduje, aby na každý argument účastníka konania, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9.

decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

12. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd k námietke nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosti) rozhodnutia odvolacieho súdu, môže len konštatovať, že v posudzovanom spore obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

12.1. Z obsahu odôvodnenia preskúmaného rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP stotožniac sa s dôvodmi rozsudku súdu prvej inštancie vrátane správnych skutkových a právnych záverov, na ktoré aj odkázal v zmysle § 387 ods. 2 CSP (pozri odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu). Odvolací súd svoje rozhodnutie nezažl v porovnaní so súdom prvej inštancie na žiadnych iných, či nových skutkových a právnych záveroch.

12.2. Keďže odvolací súd sa s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie stotožnil, treba jeho dôvody posudzovať v kontexte s dôvodmi uvedenými v potvrdzovanom rozsudku okresného súdu, s ktorým vytvára organickú (kompletizujúcu) jednotu, keďže prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

12.3. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry, obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, vykazuje logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania a nemožno ho považovať za neodôvodnené. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalovanej 2/ na spravodlivý proces. Odvolací súd svoje potvrdzujúce rozhodnutie odôvodnil úvahami, ktoré sú zrozumiteľné, konzistentné a spätne preskúmateľné.

12.3.1. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd podrobne zdôvodnil, prečo potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým súd žalobe žalobcu o vypratanie nehnuteľnosti v jeho vlastníctve vyhovel. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení, a prečo rozhodnutie okresného súdu považuje za vecne správne, keď sa stotožnil so záverom okresného súdu, že medzi žalobcom a žalovanými neexistuje právny vzťah, pretože uplynul čas, na ktorý bola uzavretá nájomná zmluva medzi žalobcom a žalovanými, pričom z dôvodu neplatenia nájomného žalovanými nedošlo k uzavretiu novej nájomnej zmluvy, a napriek tomu žalovaní užívajú nehnuteľnosť vo vlastníctve žalobcu. K čomu na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie doplnil aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami žalovaných a ich námietok ohľadom toho, či výkon práva mesta nie je v kolízii s právom nájomcu na obydľie. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (body 7. až 11.) v kompletizujúcej jednote s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie (body 5. až 11.) nevyplýva nedostatočnosť, či taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

12.4. Pokiaľ námietky žalovanej 2/ v rámci dovolania prioritne smerujú k aplikácii princípu proporcionality v súvislosti s právom na obydľie a právom vlastniť majetok, dovolací súd poukazuje na bod 10. rozhodnutia odvolacieho súdu (ale aj body 8. a 9.), v ktorých krajský súd reagoval na námietku žalovaných nasledovne: „Odvolací súd nespochybňuje špecifickú situáciu žalovaných, aj s ohľadom na

počet ich detí, navyše s tým, že chorý syn je odkázaný na celodennú starostlivosť matky, avšak nie je vylúčené, že možno aj niektorí zo žiadateľov o pridelenie bytu sú v podobnej, možno aj horšej situácii a aj keď je právo na bývanie jedným zo základných práv fyzickej osoby, musí byť aj toto právo určitým spôsobom zákonne regulované, pričom žalovaní mali podľa názoru odvolacieho súdu dostatočný časový priestor na to, aby si svoje povinnosti, hoci aj dodatočne splnili, pričom tak ako uviedol samotný žalobca, žalovaní môžu využiť možnosti, ktoré im poskytuje štát formou rôznych príspevkov, resp. ktoré im poskytujú aj iné organizácie. Navyše, pokiaľ sa žalovaná 2/ vyjadrila, že jej manžel pracuje v zahraničí, tak sa dá predpokladať, že v zahraničí pracuje práve z dôvodu dosiahnutia vyššieho príjmu, než by bol príjem, ktorý by dosahoval na Slovensku a pri nájomnom vo výške 114 eur mesačne je skutočne možné takéto sociálne nájomné pravidelne uhrádzať a pokiaľ tak žalovaní nekonali, vystavili sa dôvodnému riziku nepredĺženia nájomnej zmluvy, pričom je logicky akceptovateľné, že žalobca takýmto nájomníkom zmluvu nepredĺži a žiada ich o vypratanie bytu, aby ho mohol poskytnúť nájomcom, ktorí si takéto bývanie budú viac „vážiť“. Dovolací súd má za to, že odvolací súd dostatočným spôsobom reagoval na námietku žalovanej 2/ uvedenej v odvolaní.

13. Pre úplnosť považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že dovolateľka námietku nedostatočného odôvodnenia oprela o nedostatočné odôvodnenie ohľadom nevysporiadania sa s princípom proporcionality, pričom poukázala na rozhodovaciu prax EŠLP a ustanovenia Ústavy Slovenskej republiky, žalovaná 2/ však svoju argumentáciu v porovnaní s odvolaním značne rozvinula čo do kvalitatívnej, aj kvantitatívnej roviny, keď v odvolaní len bez ďalšieho uviedla, že „súd musí zvážiť, či výkon práva mesta nie je v kolízii s právom nájomcu na obydlie“ (pozri č. I. 57 spisu), na ktorú námietku odvolací súd reagoval (viď predchádzajúci bod tohto rozhodnutia), dovolateľka tak prezentuje svoju rozšírenú argumentáciu prvýkrát až v dovolaní.

13.1. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a zaujal k nim správny právny záver. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych opravných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, teda vecne (argumentačne), čo znamená, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietať už v rámci riadneho opravného prostriedku, a ktoré boli meritorne posudzované odvolacím súdom v jeho neprospech (R 73/2019).

13.2. Ak potom žalovaná 2/ predmetnú dovoláciu argumentáciu neuplatnila v odvolacom konaní v rámci ochrany svojich práv, nemôže ju dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie, prípadne jeho procesný postup v konaní namiesto odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť (obdobne tiež sp. zn. 7Cdo/161/2019, 4Cdo/122/2020, 4Cdo/40/2019, 8Cdo/140/2018, 8Cdo/157/2018). Preto dovolací súd na uvedenú námietku žalovanej 2/ v súvislosti s vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP neprihliadol.

14. Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým oba sudy nižšej inštancie dospeli, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie sporu túto vadu zmätočnosti nezakladá (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017), tento právny záver považuje i ústavný súd za akceptovateľný (I. ÚS 61/2019). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne, nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06).

15. Z dôvodov vyššie uvedených dovolací súd môže len konštatovať, že dovolanie žalovanej 2/ namietajúcej vadu podľa § 420 písm. f) CSP spočívajúcu v nedostatočnom odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu je síce prípustné, ale nie je dôvodné, pretože táto vada zistená nebola. Vzhľadom na

uvedené dovolací súd dovolanie postupom podľa § 448 CSP zamietol.

16. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) tak, že priznal úspešnému žalobcovi voči neúspešnej žalovanej 2/ náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.